บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องการดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี และเพื่อเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะตลอดจนแนวทางแก้ไขจากครูใหญ่และครูที่รับผิดชอบโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 โดยนำเสนอตามประเด็นในการศึกษาไว้ 5 กิจกรรม คือ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ประเภทเนื้อสัตว์ ถั่วเมล็ดแห้ง พืชผักและผลไม้ การถนอมอาหารที่เหลือใช้เก็บไว้ในฤดูขาดแคลน การประกอบอาหารกลางวันและอาหารเสริมที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะ และการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและโภชนาการในโรงเรียน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2 -34

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน นำเสนอเป็นความเรียง เรียงตามลำดับความถี่ โดยมีรายละเอียดดังหน้าที่ 65 - 69

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

สถานภาพ	รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่	ครูใหญ่	57	50.00
	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ	57	50.00
เพศ	ชาย	112	98.25
	หญิง	2	1.75
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	48.24
	ปริญญาตรี	58	50.88
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.88
ประสบการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 2 ปี	10	8.77
	2-5 ปี	15	13.16
	5-10 ปี	38	33.33
	มากกว่า 10 ปี	51	44.74
ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	มีความรู้และประสบการณ์มาก่อน	55	48.25
	ไม่มีความรู้และประสบการณ์มาก่อน	37	32.46
	เคยศึกษาเรื่องโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	73	64.04
	เคยเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	95	83.33
	อื่น ๆ		
	- ศึกษาจากเอกสาร	3	2.63
	- ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	2	1.75
	- ภูมิปัญญาชาวบ้าน	1	0.88

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มประชากรจำนวน 114 นาย เป็นครูใหญ่ 57 นาย และครูที่รับผิดชอบโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน 57 นาย ร้อยละ 50 เป็นเพศชาย 112 นาย ร้อยละ 98.25 ส่วนที่เหลือเป็นเพศหญิงจำนวน 2 นาย ร้อยละ 1.75 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 58 นาย ร้อยละ 50.88 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 55 นาย ร้อยละ 48.24 และสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 1 นาย ร้อยละ 0.88 ตามลำดับ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีจำนวน 51 นาย ร้อยละ 44.74 5-10 ปีจำนวน 38 นาย ร้อยละ 33.33 2-5 ปีจำนวน 15 นาย ร้อยละ 13.16 น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 10 นาย ร้อยละ 8.77 ตามลำดับ ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เคยเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันจำนวน 95 นาย ร้อยละ 83.33 เคยศึกษาเรื่องโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันจำนวน 73 นาย ร้อยละ 64.04 มีความรู้และประสบการณ์มาก่อนจำนวน 55 นาย ร้อยละ 48.25 ไม่มีความรู้และประสบการณ์มาก่อนจำนวน 37 นาย ร้อยละ 32.46 อื่น ๆ เช่น ศึกษาจากหนังสือเกี่ยวกับการเกษตร จำนวน 3 นาย ร้อยละ 2.63 ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ จำนวน 2 นาย ร้อยละ 1.75 และภูมิปัญญาชาวบ้าน จำนวน 1 นาย ร้อยละ 0.88

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จกรรม พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ตารางที่ 2 แหล่งน้ำที่โรงเรียนนำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ระบบชลประทาน	4	3.51
ระบบประปาหมู่บ้าน	12	10.53
ระบบประปาภูเขา	96	84.21
อ่างเก็บน้ำ	2	1.75

จากตารางที่ 2 พบว่าแหล่งน้ำที่โรงเรียนนำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันส่วนใหญ่ใช้ระบบประปาภูเขา ร้อยละ 84.21 รองลงมาคือใช้จากระบบประปาหมู่บ้าน ร้อยละ 10.53 จากระบบชลประทาน ร้อยละ 3.51 และจากอ่างเก็บน้ำ ร้อยละ 1.75

ตารางที่ 3 ปริมาณน้ำจากแหล่งน้ำที่โรงเรียนนำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
เพียงพอตลอดปี	68	59.65
ไม่เพียงพอโดยขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง	46	40.35

จากตารางที่ 3 พบว่าปริมาณน้ำจากแหล่งน้ำที่โรงเรียนนำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี ร้อยละ 59.65 ส่วนที่เหลือปริมาณไม่เพียงพอโดยขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง ร้อยละ 40.35

ตารางที่ 4 คุณภาพของน้ำที่นำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
เหมาะสม	101	88.60
ไม่เหมาะสม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	13	11.40
- น้ำขุ่นสกปรก	13	11.40
- น้ำมีสารพิษปนเปื้อน	5	4.38

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณภาพของน้ำที่โรงเรียนนำมาใช้ในโครงการเกษตรมีความเหมาะสม ร้อยละ 88.60 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 11.40 เห็นว่าไม่เหมาะสม เพราะน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้น้ำจากระบบประปาภูเขา ในช่วงฤดูฝนน้ำที่นำมาใช้จะขุ่นสกปรก ร้อยละ 11.40 และมีสารพิษปนเปื้อนไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 4.38

ตารางที่ 5 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้อง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการสนับสนุน	83	72.81
ได้รับการสนับสนุน	31	27.19
โดยได้รับการสนับสนุนจาก แหล่งต่าง ๆ ดังนี้ (ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)		
- กรมชลประทาน	18	15.78
- กรมประมง	20	17.54
- ภาคเอกชน	17	14.91
- อื่น ๆ เช่นผู้บริจาค, ต้นสังกัด	26	22.80

จากตารางที่ 5 พบว่าส่วนใหญ่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้อง ร้อยละ 72.81 ส่วนที่เหลือร้อยละ 27.19 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้คือ จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ผู้บริจาค และหน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 22.80 กรมประมง ร้อยละ 17.54 กรมชลประทาน ร้อยละ 15.78 และภาคเอกชน ร้อยละ 14.91

ตารางที่ 6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา จัดหาแหล่งน้ำ

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
มีส่วนร่วม	104	91.23
ไม่มีส่วนร่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	10	8.77
- บ้านอยู่ไกลโรงเรียน	10	8.77
- ขาดวัสดุอุปกรณ์	5	4.38
- ไม่เห็นความสำคัญ	4	3.50

จากตารางที่ 6 พบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาแหล่งน้ำที่นำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน เช่น ขุดลอกลำเหมืองส่งน้ำ ดูแลปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาภูเขา ร้อยละ 91.23 ไม่มีส่วน ร้อยละ 8.77 เพราะบ้านอยู่ไกล ร้อยละ 8.77 ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำ ร้อยละ 4.38 และไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงานจึงไม่สามารถมาร่วมกับทางโรงเรียนได้ ร้อยละ 3.50

กิจกรรมการผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

ตารางที่ 7 ความสามารถในการผลิตอาหารประเภทเนื้อสัตว์

รายการ	**จำนวน (N=114)**	**ร้อยละ**
ไม่เพียงพอ	52	45.61
เพียงพอ	62	54.39
เพียงพอ โดยผลผลิตที่ได้คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ไก่เนื้อ	55	48.24
- สุกร	54	47.37
- ปลา	38	33.33
- อื่น ๆเช่น ไก่พันธุ์ไข่, เป็ด	25	21.92

จากตารางที่ 7 พบว่า โรงเรียนมีความสามารถในการผลิตอาหารประเภทเนื้อสัตว์ได้เพียงพอตามเป้าหมายของโครงการ ร้อยละ 54.39 โดยได้ผลผลิตจากไก่เนื้อ ร้อยละ 48.24 สุกร ร้อยละ 47.37 ปลา ร้อยละ 33.33 และอื่น ๆ เช่น ไก่พันธุ์ไข่ เป็ด ร้อยละ 21.92 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือร้อยละ 45.61 ไม่สามารถผลิตอาหารประเภทเนื้อสัตว์ได้เพียงพอ

ตารางที่ 8 ความสามารถในการผลิตอาหารประเภทถั่วเมล็ดแห้ง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอ	87	76.32
- พื้นที่เพาะปลูกมีน้อย	82	71.93
- พื้นที่ไม่เหมาะกับการปลูก	73	64.03
- ขาดน้ำ	68	59.65
- มีต้นไม้ใหญ่	17	14.91
- ขาดเมล็ดพันธุ์	11	9.65
- ปลูกได้ฤดูกาลเดียว	5	4.38
เพียงพอ	27	23.68
เพียงพอ โดยผลผลิตที่ได้คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ถั่วลิสง	12	10.52
- ถั่วเหลือง	14	12.28
- ถั่วดำ/ถั่วแดง	22	19.29
- อื่น ๆ เช่น ถั่วเขียว , ถั่วมะแฮะ,ถั่วแปปยักษ์	6	5.26

จากตารางที่ 8 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถผลิตอาหารประเภทถั่ว-เมล็ดแห้ง ได้เพียงพอตามเป้าหมายตามโครงการ ร้อยละ 76.32 เพราะพื้นที่ในการเพาะปลูกมีน้อย ร้อยละ 71.93 พื้นที่เป็นภูเขาไม่เหมาะสมกับการปลูกประเภทถั่ว ร้อยละ 64.03 ขาดน้ำ ร้อยละ 59.65 อยู่บนภูเขาสูงมีต้นไม้ใหญ่มีแสงน้อย ร้อยละ 14.91 ขาดเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 9.65 ปลูกได้เพียงฤดูกาลเดียว ร้อยละ 4.38 ส่วนที่เหลือร้อยละ 23.68 เห็นว่าเพียงพอโดยได้ผลผลิตจาก ถั่วดำ ถั่วแดง ร้อยละ 19.29 ถั่วเหลือง ร้อยละ 12.28 ถั่วลิสง ร้อยละ 10.52 และอื่น ๆ เช่น ถั่วเขียว ถั่วมะแฮะ ถั่วแปบยักษ์ ร้อยละ 5.26

ตารางที่ 9 ความสามารถในการผลิตอาหารประเภทผลไม้

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอ	55	48.25
- พื้นที่และอากาศไม่เหมาะสม	53	46.49
- พื้นที่เพาะปลูกมีน้อย	48	42.10
- ผลผลิตไม่เพียงพอ	42	38.77
- โรคระบาด	25	21.92
เพียงพอ	59	51.75
เพียงพอ โดยผลผลิตที่ได้คือ (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)		
- กล้วย	48	42.10
- มะละกอ	45	39.47
- ลิ้นจี่/ลำไย	15	13.15
- อื่น ๆ เช่น กะท้อน ฝรั่ง ขนุน ชมพู่ ลูกหว้า	20	17.54

จากตาราง 9 พบว่า โรงเรียนสามารถผลิตอาหารประเภทผลไม้ได้เพียงพอตามเป้าหมายโครงการ ร้อยละ 51.75 โดยได้ผลผลิตจากกล้วย ร้อยละ 42.10 มะละกอ ร้อยละ 39.47 กระท้อน ฝรั่ง ขนุน ชมพู่ ลูกหว้า ร้อยละ 17.54 ลำไย ลิ้นจี่ ร้อยละ 13.15 ส่วนที่เหลือร้อยละ 48.25 ไม่สามารถผลิตได้เพียงพอตามเป้าหมาย เนื่องจากสภาพพื้นที่และภูมิอากาศไม่เหมาะสม ร้อยละ 46.49 พื้นที่ในการเพาะปลูกมีน้อย ร้อยละ 42.10 ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ร้อยละ 38.77 มีโรคระบาด ร้อยละ 21.92

ตารางที่ 10 ความสามารถในการผลิตอาหารประเภทพืชผัก

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่เพียงพอ	36	31.58
- พื้นที่เพาะปลูกมีน้อย	36	31.58
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง	28	24.56
- ดินขาดความสมบูรณ์	25	21.93
เพียงพอ	78	68.42
-เพียงพอสำหรับใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน	68	59.65
-เพียงพอสำหรับใช้ในการประกอบอาหารกลางวันและยังเหลือแจกจ่ายให้นักเรียนนำไปรับประทานที่บ้าน	8	7.02
-เพียงพอสำหรับใช้ประกอบอาหารกลางวันเหลือแจกจ่ายให้นักเรียนไปรับประทานที่บ้านและยังสามารถเหลือเก็บถนอมไว้ในฤดูที่ขาดแคลน	2	1.75

จากตารางที่ 10 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่สามารถผลิตอาหารประเภทพืชผักได้เพียงพอตามเป้าหมายของโครงการ ร้อยละ 68.42 โดยในจำนวนนี้แยกเป็นเพียงพอในการใช้ประกอบอาหาร ร้อยละ 59.65 เพียงพอในการประกอบอาหาร และยังเหลือแจกจ่ายให้นักเรียนไปรับประทานที่บ้าน ร้อยละ 7.02 และเพียงพอสำหรับใช้ในการประกอบอาหารกลางวันเหลือแจกจ่ายให้นักเรียนไปรับประทานที่บ้านแล้วยังสามารถเหลือเก็บถนอมไว้ในฤดูที่ขาดแคลน ร้อยละ 1.75 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 31.58 ไม่สามารถผลิตเพียงพอตามเป้าหมาย เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกมีน้อย ร้อยละ 31.58 ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ร้อยละ 24.56 พื้นที่เป็นดินภูเขาขาดความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ 21.93

ตารางที่ 11 สภาพพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่เหมาะสมและเพียงพอ	96	84.21
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- เป็นดินลูกรังขาดอินทรีย์วัตถุ	40	35.08
- พื้นที่ลาดชัน	82	71.92
- เป็นดินปนทราย,หิน	35	30.70
- พื้นที่อยู่บนภูเขาสูง, ต้นไม้ใหญ่ปกคลุม	75	65.78
เหมาะสมและเพียงพอ	18	15.79

จากตารางที่ 11 พบว่า ส่วนใหญ่สภาพพื้นที่และความอุดมสมบูรณ์ของดินไม่มีความเหมาะสมและมีปริมาณพื้นที่ไม่เพียงพอเพียงพอต่อการปลูกพืชเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ร้อยละ 84.21 เนื่องจากเป็นพื้นที่ลาดชัน ร้อยละ 71.92 พื้นที่อยู่บนภูเขาสูงมีต้นไม้ใหญ่ปกคลุม ร้อยละ 65.78 เป็นดินลูกรังที่ขาดอินทรีย์วัตถุ ร้อยละ 35.08 และเป็นดินปนทราย,หิน ร้อยละ 30.70 ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.79 มีความเหมาะสมและมีปริมาณพื้นที่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน

ตารางที่ 12 ระดับความสูงและอุณหภูมิอากาศที่โรงเรียนตั้งอยู่

รายการ	**จำนวน (N=114)**	**ร้อยละ**
มีผลกระทบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	45	39.47
- อุณหภูมิต่ำ	45	39.47
- มีความชื้นตลอดปีและมีหมอกปกคลุม	32	28.07
ไม่มีผลกระทบ	69	60.53

จากตารางที่ 12 พบว่า ความสูงและอุณหภูมิของอากาศที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีผลกระทบกับการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 60.53 ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.47 มีผลกระทบเนื่องจากอุณหภูมิต่ำ ร้อยละ 39.47 และมีความชื้นตลอดปีเมฆหมอกปกคลุมตลอดวันทำส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ร้อยละ 28.07

ตารางที่ 13 การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก กล้าไม้ผล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
มีคุณภาพ ปริมาณตรงกับความต้องการ	49	42.98
ไม่มีคุณภาพ ปริมาณตรงกับความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	65	57.02
- หมดอายุ อัตราการงอกต่ำ	50	43.85
- ได้รับไม่ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ	27	23.68
- ได้รับล่าช้าไม่ตรงตามกำหนด/แผน	21	18.42

จากตาราง 13 พบว่า การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก กล้าไม้ผล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีคุณภาพ และได้ปริมาณไม่ตรงกับความต้องการตามโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 57.02 เพราะหมดอายุ อัตราการงอกต่ำ ร้อยละ 43.85 ไม่ตรงตามที่ทางโรงเรียนเสนอความต้องการ ร้อยละ 23.68 การสนับสนุนล่าช้าไม่ตรงตามเวลาที่ต้องการและแผนที่กำหนดไว้ ร้อยละ 18.42 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 42.98 ตอบว่ามีคุณภาพและตรงกับความต้องการของโรงเรียน

ตารางที่ 14 การได้รับสนับสนุนพันธุ์สัตว์ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
มีคุณภาพ ปริมาณเหมาะสม ตรงกับความต้องการ	93	81.58
ไม่มีคุณภาพ ปริมาณที่เหมาะสม กับความต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	21	18.42
- พันธุ์สัตว์ที่ได้รับไม่สมบูรณ์แข็งแรง อายุน้อยเกินไป	20	17.54
- ไม่แจ้งแผนการแจกจ่ายที่มีการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า	15	13.16

จากตารางที่ 14 พบว่าการสนับสนุนพันธุ์สัตว์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพปริมาณตรงตามความต้องการของโรงเรียน ร้อยละ 81.58 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 18.42 ไม่มีคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการ เพราะพันธุ์สัตว์ที่ทางโรงเรียนได้รับไม่สมบูรณ์แข็งแรง อายุน้อยเกินไป ร้อยละ 17.54 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการและแผนการแจกจ่ายไม่แจ้งให้โรงเรียนรู้ล่วงหน้าทำให้มีปัญหาเรื่องคอกหรือโรงเรือนที่จะใช้เลี้ยง การขนส่งลำบากกรณีที่แจกจ่ายให้ในช่วงฤดูกาลที่มีฝนตก สนับสนุนให้ช่วงปิดภาคเรียน ร้อยละ 13.16

การถนอมอาหารที่มีเหลือใช้ เพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูขาดแคลน

ตารางที่ 15 การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการถนอมอาหารแก่บุคลากร

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการ	14	12.28
- การเดินทางลำบาก	14	12.28
- ขาดครูที่มีความรู้	12	10.53
มีการดำเนินการ	100	87.72
มีการดำเนินการ โดยวิธีการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- รับการฝึกอบรม	91	79.82
- ศึกษาจากเอกสาร	64	56.14
- อื่น ๆ เช่น การสาธิต, การศึกษาดูงาน	23	20.17

จากตารางที่ 15 พบว่า โรงเรียนมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากร ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการถนอมอาหาร ร้อยละ 87.72 โดยวิธีการรับการฝึกอบรม ร้อยละ 79.82 ศึกษาจากเอกสาร ร้อยละ 56.14 และอื่น ๆ เช่น การสาธิตจากเจ้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้รู้ ศึกษาดูงานจากผู้ประกอบการ ร้อยละ 20.17 ส่วนที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 12.28 ไม่ได้มีการดำเนินการ เพราะ โรงเรียนอยู่ไกล การเดินทางลำบากทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถเดินทางเข้าไปให้ความรู้ ร้อยละ 12.28 ขาดครูที่มีความรู้เรื่องการถนอมอาหารในการที่ถ่ายทอดให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง ร้อยละ 10.53

ตารางที่ 16 ผลผลิตทางการเกษตรของโรงเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีอาหารเหลือที่จะนำมา		
ถนอมเก็บไว้	92	80.70
- ผลผลิตมีน้อย	90	78.94
- ขาดวัสดุอุปกรณ์	65	57.02
- ครูและนักเรียนขาดความรู้	32	28.07
มีผลผลิตเหลือในการถนอม		
อาหาร	22	19.30
มีผลผลิตเหลือในการถนอม		
อาหาร ประกอบด้วย		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ประเภทเนื้อ	11	9.65
- ประเภทถั่ว	8	7.02
- ประเภทพืชผัก	20	17.54
- ประเภทไม้ผล	17	14.91

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลผลิตทางการเกษตรของโรงเรียนไม่มีเหลือเพียงพอที่จะนำมาถนอมอาหารเก็บไว้ในฤดูที่ขาดแคลน ร้อยละ 80.70 ผลผลิตมีน้อย ร้อยละ 78.94 ขาดวัสดุอุปกรณ์ ร้อยละ 57.02 ครูและนักเรียนขาดทักษะและความรู้ 28.07 ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.30 มีเหลือที่จะนำมาถนอมอาหารเก็บไว้ในฤดูที่ขาดแคลนได้ ซึ่งได้มาจากประเภทพืชผัก เช่น ฟักเขียว ฟักทอง ผักกาดเขียวปลี ผักกาดหัว ร้อยละ 17.54 ประเภทไม้ผลที่ทางโรงเรียนสามารถทำได้ เช่น กล้วยตาก กล้วยฉาบ กล้วยอบ มะม่วงดอง สาลี่ดอง ร้อยละ 14.91 ประเภทเนื้อ เช่น หมูเค็ม ปลาแห้ง ร้อยละ 9.65 และประเภทถั่ว เช่น ถั่วเคลือบ ถั่วตากแห้ง ร้อยละ 7.02

ตารางที่ 17 ความสามารถของโรงเรียนในการถนอมอาหาร

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
เพียงพอ	37	32.46
ไม่เพียงพอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	77	67.54
- มีผลผลิตน้อย	77	67.54
- ขาดวัสดุอุปกรณ์	35	30.70
- ขาดทักษะ ความรู้ และการจัดทำ	28	24.56

จากตารางที่ 17 พบว่า โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการถนอมอาหารไว้ในยามที่ขาดแคลนของโรงเรียนได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 67.54 เพราะผลผลิตทั้งพืชและสัตว์มีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนของจำนวนนักเรียน ร้อยละ 67.54 ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการถอมอาหาร เช่น โอ่ง ภาชนะ ถุงพลาสติกขนาดใหญ่ในการบรรจุ ร้อยละ 30.70 ครูและนักเรียนขาดทักษะความรู้และการจัดทำ ร้อยละ 24.56 ส่วนน้อยร้อยละ 32.46 ที่สามารถถนอมอาหารเก็บไว้แล้วเพียงพอกับความต้องการ

ตารางที่ 18 การได้รับความรู้และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการถนอมอาหาร

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีส่วนร่วม	9	7.89
- ไม่มีการให้ความรู้	2	1.75
- ขาดผู้แนะนำ	9	7.89
มีส่วนร่วม	105	92.11
มีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นตอนต่อไปนี้ (ตอบได้มากว่า1ข้อ)		
- ขั้นตอนการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่จะนำมาถนอมอาหาร	89	78.07
- ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์	97	85.08
- ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำถนอมอาหาร	101	88.59
- ขั้นตอนการดูแลรักษา	82	71.93

จากตารางที่ 18 พบว่า นักเรียนมีความรู้และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการถนอมอาการที่ทางโรงเรียนดำเนินการ ร้อยละ 92.11 ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำถนอมอาหาร ร้อยละ 88.59 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์ ร้อยละ 85.08 ขั้นตอนการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 78.08 และขั้นตอนการดูแลรักษา ร้อยละ 71.93 ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.89 ครูยังขาดความรู้ ทักษะ ที่จะแนะนำในเรื่องการถนอมอาหาร ร้อยละ 7.89 ไม่ได้มีการให้ความรู้และนักเรียนยังไม่ได้มีส่วนร่วม เพราะเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่สามรถขึ้นมาให้ความรู้ ร้อยละ 1.75

ตารางที่ 19 การให้ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการถนอมอาหาร

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีส่วนร่วม	33	28.95
- ผู้ปกครองไม่มีความรู้	28	24.56
- หมู่บ้านไกลจากโรงเรียน	13	11.40
มีส่วนร่วม	81	71.05
มีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นตอนใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ขั้นตอนการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่จะนำมาถนอม	43	37.72
- ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์	57	50.00
- ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำถนอมอาหาร	69	60.52
- ขั้นตอนการดูแลรักษา	27	23.68

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการถนอมอาหารที่โรงเรียนดำเนินการ ร้อยละ 71.05 ตามขั้นตองต่าง ๆ ดังนี้ ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำถนอมอาหาร ร้อยละ 60.52 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์ ร้อยละ 50.00 ขั้นตอนการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่จะนำมาถนอมอาหาร ร้อยละ 37.72 และขั้นตอนการดูแลรักษา 23.68 ส่วนที่เหลือร้อยละ 28.95 ผู้ปกครองไม่มีความรู้และไม่ได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 24.56 เพราะผู้ปกครองไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรมเนื่องจากมีภาระงานที่จะต้องทำในการหาเลี้ยงชีพ บางครอบครัวอยู่ในหมู่บ้านบริวารที่อยู่ไกลจากโรงเรียน ร้อยละ 11.40

กิจกรรมการประกอบอาหารกลางวัน อาหารเสริมที่มีคุณค่า และถูกสุขลักษณะ

ตารางที่ 20 การจัดให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักโภชนาการของทางโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการเพราะผู้ปกครองอยู่ไกลไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้และผู้ปกครองบางคนไม่กล้าแสดงออก	14	12.28
มีการดำเนินการ	100	87.72
มีการดำเนินการ โดยวิธีดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)		
- จัดการอบรม	48	42.10
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้	95	83.33
- อ่านจากเอกสาร	41	35.96
- อื่น ๆ เช่นดูงานจากแหล่งเรียนรู้	17	14.91

จากตารางที่ 20 พบว่า โรงเรียนมีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักโภชนาการแก่ผู้ปกครองที่ช่วยทางโรงเรียนในการประกอบอาหารกลางวันและอาหารเสริมนม ร้อยละ 87.72 โดยวิธีการดังต่อไปนี้คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรมาให้ความรู้ ร้อยละ 83.33 นอกจากนั้นมีการจัดการฝึกอบรม ร้อยละ 42.10 และอ่านจากเอกสาร ร้อยละ 35.96 หรืออื่น ๆ เช่น นำเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ ร้อยละ 14.91 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 12.28 ไม่ได้มีการดำเนินการ เพราะผู้ปกครองอาศัยอยู่ที่ไร่ซึ่งอยู่ไกลจากหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ จึงให้ครูและนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเรื่องอาหารกลางวันทั้งหมด ผู้ปกครองเป็นชาวเขาไม่กล้าและมีความอายที่จะต้องมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน

ตารางที่ 21 ความสามารถของโรงเรียนในการประกอบอาหารกลางวันให้แก่นักเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่ครบทุกวัน	-	-
ได้ครบทุกวัน	114	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่า ทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้แก่นักเรียนตามปริมาณและคุณภาพได้ครบทุกวันตามโครงการ

ตารางที่ 22 ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการจัดอาหารเสริมนมให้นักเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ได้ไม่ครบทุกวัน	-	-
ได้ครบทุกวัน	114	100.00

จากตารางที่ 22 พบว่า ทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการจัดอาหารเสริมนมให้แก่นักเรียนได้ดื่มในปริมาณคนละ 200 ซีซี/คน/วัน ได้ครบทุกวันวันที่เปิดเรียนตามโครงการ

ตารางที่ 23 การได้รับการสนับสนุนเงินค่าอาหารกลางวันของโรงเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ครบตรงตามเวลา	78	68.42
ไม่ครบตรงตามเวลา	36	31.58
ไม่ครบตรงตามเวลาและเป็นปัญหาต่อการดำเนินการอาหารกลางวัน ดังนี้		
- เป็นปัญหาต่อการดำเนินการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน	6	5.26
-ไม่เป็นปัญหาต่อการดำเนินการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันในโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาได้	30	26.31

จากตารางที่ 23 พบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเงินค่าอาหารกลางวันครบและตรงตามเวลาเปิดภาคเรียน ร้อยละ 68.42 ที่เหลือร้อยละ 31.58 ได้รับการสนับสนุนเงินอาหารกลางวันไม่ตรงตามเวลา ล่าช้ากว่ากำหนดตามวันเปิดภาคเรียน แต่ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่โรงเรียนดำเนินอยู่ ร้อยละ 26.31 และเป็นปัญหาบ้างต่อการดำเนินการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน ร้อยละ 5.26

ตารางที่ 24 อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการประกอบอาหารของโรงเรียน

รายการ	**จำนวน (N=114)**	**ร้อยละ**
ไม่เหมาะสม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	14	12.28
- ชำรุดตามสภาพการใช้งาน	13	11.40
- มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ	10	8.77
เหมาะสมและใช้งานได้ดี	100	87.72

จากตารางที่ 24 พบว่า อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่โรงเรียนใช้ในการประกอบอาหารอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี ร้อยละ 87.72 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 12.28 อุปกรณ์ เครื่องใช้ไม่เหมาะสมในการใช้ เนื่องจาก ชำรุดตามสภาพการใช้งาน ร้อยละ 11.40 มีจำนวนน้อย มีไม่เพียงพอกับความต้องการ ร้อยละ 8.77

ตารางที่ 25 อาคารสถานที่ที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่เหมาะสม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	19	16.67
- อาคารชำรุดใช้งานมานาน	17	14.91
- อาคารคับแคบไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	12	10.52
- ไม่มีที่ล้างจาน	5	4.38
เหมาะสม	95	83.33

จากตารางที่ 25 พบว่า อาคารสถานที่ที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนใช้ในการนั่งรับประทานอาหารกลางวันมีความเหมาะสม เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและถูกสุขลักษณะ ร้อยละ 83.33 ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 เห็นว่าไม่เหมาะสม เพราะเป็นอาคารที่ใช้งานมานานเกิดการชำรุดเสียหาย ร้อยละ 14.91 และคับแคบเนื่องจากนักเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.52 และไม่มีที่ล้างจาน ร้อยละ 4.38

ตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารกลางวันของผู้ปกครอง

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีส่วนร่วม	9	7.89
- ครูร่วมกับนักเรียนดำเนินงาน	9	7.89
- จ้างผู้ประกอบการดำเนินงาน	-	-
มีส่วนร่วม	105	92.11
- ทุกวัน	105	92.11
- บางวัน	-	-

จากตาราง 26 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการประกอบอาหารกลางวันกับทางโรงเรียน ร้อยละ 92.11 โดยมีส่วนร่วมทุกวัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.89 ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมโรงเรียนดำเนินการเองโดยครูร่วมกับนักเรียนในการจัดทำอาหารกลางวัน

กิจกรรม การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเกษตรและโภชนาการในโรงเรียน

ตารางที่ 27 การจัดตารางกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและหลักโภชนาการให้กับนักเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
จัดเพิ่มเติม	114	100.00
ยังไม่มีการจัดเพิ่มเติม	-	-

จากตารางที่ 27 พบว่า ทางโรงเรียนได้จัดตารางกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและหลักโภชนาการให้กับนักเรียนเพิ่มเติมจากสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษาทุกโรงเรียน ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 28 การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการปฏิบัติงานด้านการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ทุกกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	114	100.00
- รับผิดชอบเป็นรายบุคคล	37	32.46
- จัดเป็นกลุ่ม	77	67.54
บางกิจกรรม	-	-

จากตารางที่ 28 พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ทุกกิจกรรม ร้อยละ 100.00 โดยแยกเป็นการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม ร้อยละ 67.54 และรับผิดชอบเป็นรายบุคคล ร้อยละ 32.46

ตารางที่ 29 ความสามารถของนักเรียนในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ทุกคน	114	100.00
บางคน	-	-

จากตาราง 29 พบว่า นักเรียนทุกคนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในการปลูกและเลี้ยงสัตว์ที่ทางโรงเรียนดำเนินการภายในโรงเรียน ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 30 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมด้านการเกษตรกับทางโรงเรียน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
มาก		
- เดือนละ 1 ครั้ง	21	18.12
- ทุกครั้งเมื่อโรงเรียน ขอความร่วมมือ	93	81.58
น้อย	-	-

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรของโรงเรียนทุกครั้งเมื่อมีการขอความร่วมมือมากที่สุด ร้อยละ 81.58 และให้ความร่วมมือเดือนละครั้ง ร้อยละ 18.12

ตารางที่ 31 การให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนที่รับผิดชอบด้านกิจกรรมการเกษตรและโภชนาการ

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่มีการดำเนินการ	-	-
มีการดำเนินการ	114	100.00
มีการดำเนินการ ตาม ระยะเวลา ดังนี้		
- ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	71	62.28
- ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	23	20.18
- อื่น ๆ เช่นเป็นแผนงานของ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	20	17.54

จากตารางที่ 31 พบว่าทางโรงเรียนได้ดำเนินการให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเกษตรและโภชนาการทุกโรงเรียน โดยมีการดำเนินการปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ร้อยละ 62.28 ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 20.18 และอื่น ๆ เช่น เมื่อมีการจัดการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ ร้อยละ 17.54

ตารางที่ 32 ความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ด้านการเกษตรไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
ไม่สามารถนำไปปรับใช้ได้	16	14.04
- เด็กยังเล็ก	15	13.16
- พื้นที่เกษตรอยู่ไกล	13	11.40
นำไปปรับใช้ได้	98	85.96
นำไปปรับใช้ได้ ดังนี้		
- ได้ทุกคน	36	31.58
- ได้บางคน	62	54.38

จากตารางที่ 32 พบว่า นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านการเกษตรไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ร้อยละ 85.96 โดยได้เป็นบางคน ร้อยละ 54.38 และได้ทุกคน ร้อยละ 31.58 ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.04 ไม่สามารถนำไปปรับใช้ได้ เนื่องจากยังเล็ก ร้อยละ 13.16 อยู่และพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ปกครองอยู่ไกล ร้อยละ 11.40

ตารางที่ 33 ความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
มีความพึงพอใจ	114	100.00
ไม่พึงพอใจ	-	-

จากตารางที่ 33 พบว่า นักเรียนทุกโรงเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน

ตารางที่ 34 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

รายการ	**จำนวน (N=114)**	**ร้อยละ**
มีความพึงพอใจ	114	100.00
ไม่พึงพอใจ	-	-

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้ปกครองของทุกโรงเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันที่โรงเรียนดำเนินการ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 สรุปและนำเสนอเรียงตามลำดับความถี่ของการตอบแต่ละประเด็นได้ดังนี้

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จากจำนวนผู้ตอบ จำนวน 107 นาย ร้อยละ 93.86

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมีปัญหาดังนี้

1. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการตลอดปีโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง (96)
2. ขาดสระเก็บกักน้ำ ภาชนะในการเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง (76)
3. ระบบประปาภูเขาอุดตันและชำรุด (48)
4. สัตว์เลี้ยงเหยียบย่ำท่อประปาภูเขาได้รับความเสียหาย (28)
5. โรงเรียนตั้งอยู่บนที่สูงทำให้ระบบการส่งน้ำไม่สะดวก (27)
6. โรงเรียนกับหมู่บ้านใช้น้ำประปาภูเขาร่วมกันทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ (20)
7. ป่าไม้ถูกตัดทำลายเพื่อทำไร่ทำให้เกิดความแห้งแล้ง (17)
8. มีการบุกรุกทำลายป่าจากนายทุนผู้มีอิทธิพล (8)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

1. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบปัญหา ร่วมกันวางแผนและสนับสนุนในการจัดหาแหล่งน้ำมาใช้ให้เพียงพอตลอดปี
2. ขอความร่วมมือกับราษฎรในหมู่บ้านดูแลสัตว์เลี้ยงและฝังท่อประปาภูเขาให้ลึกและพ้นจากการถูกเหยียบย่ำ
3. มีการจัดทำบ่อดักตะกอนก่อนที่น้ำจะไหลเข้าสู่ระบบประปาภูเขา
4. ควรมีการสร้างความเข้าใจและให้ราษฎรเห็นความจำเป็นของทางโรงเรียนที่จะต้องใช้น้ำในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยมีการแบ่งปันน้ำให้กับทางโรงเรียน
5. สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และรักษาป่าไม่อันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารให้กับประชาชนในพื้นที่
6. ร่วมมือกับราษฎรจัดทำฝายต้นน้ำขนาดเล็ก(ฝายแม้ว)เพื่อเป็นการรักษาความชุ่มชื้น
7. หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าไปดำเนินการจับกุมปราบปรามผู้ที่ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอย่างจริงจัง

การผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ประเภทเนื้อ ถั่วเมล็ดแห้ง พืชผักและผลไม้ จากผู้ตอบ จำนวน 102 นาย ร้อยละ 89.47

การผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ประเภทเนื้อสัตว์ ถั่วเมล็ดแห้ง พืชผักและผลไม้ มีปัญหาดังนี้

1. การเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะสัตว์ปีกได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกทำให้ต้องกำจัดและหยุดการเลี้ยงสัตว์ปีก ทำให้ผลผลิตด้านเนื้อสัตว์ลดน้อยลง (100)
2. ได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ต่อเนื่อง ไม่ตรงตามความต้องการและแผนงานที่โรงเรียนกำหนดไว้ทำให้มีปัญหาเรื่องการขนส่งและการดูแลสัตว์เลี้ยง เช่น แจกจ่ายพันธุ์สัตว์ในช่วงปิดภาคเรียนหรือในช่วงฤดูฝน (46)
3. สัตว์เลี้ยงถูกสัตว์ป่ารบกวน เช่น เหยี่ยว เสือปลา งู (12)
4. พื้นที่ในการเพาะปลูกมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ (75)
5. พื้นที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการทำการเกษตร เช่น ลาดชัน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เป็นหิน กรวด ทราย (65)
6. ที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่บนภูเขาสูง สภาพอากาศหนาวเย็นและมีหมอกปกคลุม ทำให้เป็นปัญหาต่อการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ พืชไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร สัตว์เลี้ยงเป็นโรคง่ายและหยุดการเจริญเติบโต (12)
7. ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชไม่ตรงกับความต้องการและด้อยคุณภาพ (8)
8. ปลูกพืชได้เพียงฤดูฝนเท่านั้นเนื่องจากขาดแหล่งน้ำ (2)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

1. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคไข้หวัดนกและจัดหาสัตว์เลี้ยงชนิดอื่นมาทดแทน เช่น ปลา กบ กระต่าย สุกร
2. มีการจัดหาพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มเติมหรือขอใช้พื้นที่เพาะปลูกของผู้ปกครอง
3. ควรมีการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชผัก รวมทั้งสัตว์เลี้ยงให้ผู้ปกครองไปเลี้ยงที่บ้านแล้วนำผลผลิตมาแบ่งปันให้กับทางโรงเรียน

4. มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนขอรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก ไม้ผล ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของโรงเรียน

การถนอมอาหารที่มีเหลือใช้เพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูขาดแคลน จากผู้ตอบ จำนวน 104 นาย ร้อยละ 91.23

การถนอมอาหารที่มีเหลือใช้เพื่อเก็บไว้ใช้ในฤดูขาดแคลนมีปัญหาดังนี้

1. ผลผลิตที่ได้มีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการและจำนวนนักเรียนมีมาก ทำให้ไม่สามารถถนอมอาหารเก็บไว้ใช้ในฤดูที่ขาดแคลนได้ (90)
2. ขาดวัสดุอุปกรณ์ ภาชนะที่จะนำมาใช้ถนอมอาหาร (65)
3. ครูและนักเรียนขาดทักษะและความรู้ในการถนอมอาหารทำให้เกิดการเน่าเสีย (32)
4. ผลผลิตประเภทพืชผักที่ผลิตได้ในช่วงฤดูฝนไม่สามารถนำไปถนอมอาหารได้เนื่องจากไม่มีแสงแดด เช่น ผักกาดขาวปลี (5)
5. นักเรียนไม่ชอบรับประทานอาหารที่ถนอมอาหารไว้เช่น ผักกาดดอง หน่อไม้ดอง (2)

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

1. โรงเรียนจัดหาพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มเติม หรือขอใช้พื้นที่ของราษฎรในหมู่บ้านและขอความร่วมมือในการช่วยผลิตพืชผักและเนื้อสัตว์ให้ได้มีปริมาณที่มากเกินกว่าที่จะใช้ในการประกอบอาหารเพื่อจะได้มีเหลือใช้ในการถนอมอาหารได้
2. จัดหาวัสดุที่ใช้แล้วและสามารถนำกลับมาใช้บรรจุอาหารเพื่อถนอมอาหารได้เป็นการแก้ปัญหาและประหยัดงบประมาณ เช่นขวดแก้ว กระป๋องพลาสติก
3. ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบมาให้คำแนะนำและความรู้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการถนอมอาหาร
4. นำอาหารที่ได้จากการถนอมอาหารมาจัดทำอาหารให้หลากหลายเพื่อจูงใจให้เด็กเกิดความสนใจที่จะรับประทาน

การประกอบอาหารกลางวันและอาหารเสริมที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะ จากผู้ตอบจำนวน 95 นาย ร้อยละ 83.33

การประกอบอาหารกลางวันและอาหารเสริมที่มีคุณค่าและถูกสุขลักษณะมีปัญหาดังนี้

1. การขนส่งอาหารและวัสดุที่ใช้ในการประกอบอาหารในฤดูฝนมีความยากลำบาก (86)
2. การได้รับการสนับสนุนนมผงในปริมาณที่มากในแต่ละภาคเรียน ทำให้เป็นปัญหาในการจัดเก็บรักษา ทำให้เกิดความเสียหายจากความชื้นและการกัดแทะจากสัตว์ เช่นหนู แมลงสาบ (42)
3. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาหารและใช้ในการรับประทานอาหารไม่เพียงพอ เช่น หม้อหุงข้าวขนาดใหญ่ ถาดหลุม แก้วสำหรับดื่มนม (12)
4. โรงอาหารคับแคบ ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน (10)
5. ขาดที่ล้างจานที่เหมาะสม (7)
6. ผู้ปกครองที่มาช่วยในการประกอบอาหารยังไม่ตระหนักถึงเรื่องการรักษาความสะอาดในการประกอบอาหารและสถานที่ (5)
7. นักเรียนชอบทานอาหารแบบพื้นบ้าน มีความเชื่อและไม่รับประทานอาหารบางอย่าง เช่น ปลาไม่มีเกล็ด (ปลาดุก) เป็ด (3)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

1. ควรมีการวางแผนและจัดซื้ออาหาร วัสดุที่จะนำมาใช้ในการประกอบอาหารไว้ล่วงหน้า
2. แจ้งหน่วยงานที่สนับสนุนนมผงทราบถึงปัญหาในการเก็บ ดูแลรักษา และความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อวางแผนในการจัดส่งให้เหมาะสมในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการแต่ละช่วงเวลา
3. เสนอความต้องการเกี่ยวกับอาคาร โรงอาหาร ที่ล้างจานและอุปกรณ์เครื่องครัว แก้วน้ำให้ทั้งผู้บังคับบัญชาและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน
4. โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการให้แก่ผู้ปกครองที่มาช่วยในการประกอบอาหาร
5. ให้ความรู้เรื่องหลักโภชนาการแก่ผู้ปกครองและนักเรียน ถึงประโยชน์และความจำเป็นในการรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่

การจัดการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและโภชนาการในโรงเรียน จากผู้ตอบจำนวน 114 นาย ร้อยละ 100

การจัดการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและโภชนาการในโรงเรียนมีปัญหาดังนี้

1. ครูขาดทักษะ ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเกษตรและโภชนาการ (110)
2. โรงเรียนขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (84)
3. อุปกรณ์การเกษตรไม่เพียงพอ (35)
4. นักเรียนตัวเล็กไม่สามารลงมือปฏิบัติด้านการเกษตรได้ (22)
5. มีปัญหาด้านการสื่อภาษา (18)
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เข้าไปให้ความรู้กับนักเรียนและครูอย่างต่อเนื่อง (12)
7. ขาดบุคลากรหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการโดยเฉพาะซึ่งครูจะต้องทำหน้าที่อย่างอื่นอีกทำให้การติดตามดูแลไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

1. ต้นสังกัดควรมีการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏที่รับผิดชอบ รับทราบปัญหาและร่วมการวางแผนในการจัดอบรมให้ความรู้ และส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ
2. มีการประสานงานกับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่รับผิดชอบ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการแนะนำ สนับสนุนในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
3. จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เรื่องการเกษตรและหลักโภชนาการ
4. ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับการเกษตรและหลักการโภชนาการ
5. ขอรับการสนับสนุนอุปกรณ์การเกษตรจากหน่วยงานที่บังคับบัญชาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. จัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น